

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 153

Maribor, ponedeljek 9. julija 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Volja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglebi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglebi oddelok »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Kralj pri vojvodi Stepi Stepanoviću

KRALJ SE JE POSVETOVAL S STARIM VOJVODO O REŠITVI KRIZE.

BEograd, 9. julija. Veliko senzacijo v vsej beograjski politični javnosti je zbudil včerajšnji poset kralja pri vojvodi Stepi Stepanoviću. Kralj je namreč včeraj popoldne odpotoval v Čačak ter posetil sivolasega vojvodo na njegovem domu. Ostal je pri njem nad dve uri v intimnem razgovoru. Vest o tem posetu se je v poznih večernih urah bliskoma razširila v vseh političnih krogih ter izzvala ne samo veliko senzacijo, marveč napravila tudi globok utis. Pojavili so se takoj najrazličnejši komentarji. Splošno pa je mnenje, da je kralj po skupni avdienci šefov dosedanjih vladnih skupin posetil starega vojvodo, ki predstavlja ne samo avtoriteto v srbski javnosti, marveč tudi politično nevtralnino in globoko nacionalno osebno, predvsem radi tega, da sliši njegovo mnenje o mož-

nosti rešitve globoko zajedajoče vladne krize.

Danes dopoldne se je v radikalnih in demokratskih krogih pojavila verzija, da ni izključena sestava nevtralne vlade pod vojvodo Stepanom Stepanovićem. Zdi se, da taka rešitev ne bi naletela na odpor, izvzemaš okolice Vukičevića.

Trenutno je situacija taka, da ni več nobenega izgleda na obnovo Vukičevićevega režima, marveč se išče rešitev, ki bi bila nekaj kompromis med stališčem Kmečko-demokratske koalicije in dosedanjimi vladnimi skupinami. Dejstvo, da je Stjepan Radić zapustil Beograd in se vrnil v Zagreb v času popolne negotovosti ter dejstvo, da bo padla končna odločitev KDK šele v Zagrebu, je bilo očitno odločilnega pomena za nadaljni razplet vladne krize.

Možnost nevtralne vlade

DANES NOBENIH NOVIH MOMENTOV. — UMIKANJE DOSEDANJIH HEGEMONISTOV IN NJHOVO IZTREZNJENJE. — RAZPUST SKUPŠČINE ŠE NAJBOLJŠA REŠITEV KRIZE.

BEograd, 9. julija. Proti vsemu pričakovanju še vedno nikomur ni poverjen mandat za sestavo nove vlade. Po sobotni ponočni avdienci pri kralju je Svetozar Pribićević izjavil novinarjem, da so režimovci znova hoteli s svojimi spletkami diskreditirati Kmečko-demokratsko koalicijo pri kroni, a brez uspeha. Vladno predsedstvo je o polnoči celo izdalo komunique, v katerem odločno zavrača vse trditve, da je Kmečko-demokratska koalicija protidržavna in da hoče ustanoviti posebno prečansko državo. Tako je dosedanj razplet krize končal s tem, da je dobila KDK z najvišjega mesta zadostne za ostudne spletke zadnjih dni in je njena borba za enakopravnost v državi v gotovi meri legalizirana kot povsem upravičena, dostojna in umestna.

Zdi pa se, da je bil ta preokret v situaciji predvsem posledica dejstva, da je Radić včeraj odpotoval v Zagreb, kar je bil za hegemoniste vsakakor hud udarec. Včeraj je bil vsled Radićevega odhoda popoln zastoj v krizi. Kralj je bil skoro ves dan odsoten z Beograda in se je vrnil šele proti večeru, nakar je sprejel v avdienco notranjega ministra dr. Korošca, ki mu je poročal o Radićevem sprejemu v Zagrebu.

Splošno je bila dalje včeraj opažena dolgotrajna konferenca Ace Stanojevića z uglednim pristašem samostojne demokratske stranke v Beogradu, veleindustrijalcem Milošem Savčičem. V poučenih krogih zatrjujejo, da se Stanojević še vedno trudi, da bi našel možnost sodelovanja med KDK in dosedanjo vladno večino.

Tudi današnji dan ne beleži v razpletu krize nobenih važnih dogodkov. Kralj se je šele ob 10.30 vrnil iz Topole. V radikalnem in demokratskem klubu so se ves dopoldan vršila posvetovanja. Sobotni dogodki, predvsem pa skupna avdienca šefov vladnih strank je povzročila v vrstah hegemonistov značilen preokret. Do-

čim so še v soboto z vso gotovostjo računali s tem, da pride do obnove prejšnje koalicije in starega režima z večalimani brezpomembnimi osebnimi izpremembami, pa so začeli dosedanj hegemonisti sedaj resno razmišljati o stališču KDK. Kakor poročajo današnji beograjski listi, je prodrlo v dosedanje vladne kroge razumevanje za težnje KDK in so zato tudi vladni krogi sami včeraj govorili o možnosti razpusta narodne skupščine in razpisa novih volitev.

Današnje »Vreme« piše, da prevladuje v radikalnih in demokratskih krogih prepričanje, da bi bilo mogoče najti izhod iz situacije na ta način, da bi bila narodna skupščina takoj odgojena, v jeseni potem razpuščena, za spomlad pa razpisane volitve. V tej smeri se trudi zlasti Aca Stanojević, da ustvari možnost za sestavo neke vrste koncentracije, ki bi izvedla v naprej točno določen program, upoštevajoč pri tem stališče Kmečko-demokratske koalicije, da je vsako nadaljno delovanje s sedanjo narodno skupščino nemogoče. Trenutno pa bi bilo vsekakor še preuranjeno trditi, da je to stališče že popolnoma prodrlo. Ožja okolica Vukičevića se namreč še vedno trudi, da prepreči tako rešitev krize. Gotovi znaki pa govore za to, da je velika večina demokratov in radikalov vendarle prišla do spoznanja, da bi nadaljno izzivanje opozicije lahko dovedlo še do usodnejših posledic kakor so sedanje.

Stanje Radića stalno dobro

ZAGREB, 9. julija. Zdravstveno stanje vseh treh ranjenih poslancev je nespremenjeno dobro. Zdravniški konzilij je izdal danes buletin, v katerem ugotavlja, da potovanje iz Beograda v Zagreb ni imelo slabih ali neugodnih posledic. Tekom današnjega dne so posetili Radića zagrebški župan Heinzl, katoliški nadškof dr. Bauer in grško-katoliški škof dr. Niarady.

Katastrofa na morju

PARNIK, KI SE JE POTOPIL Z VSEMI POTNIKI IN POSADKO.

SANTIAGO, 9. julija. V zalivu Arauco ob čilenski obali se je pripetila v nedeljo strahovita ladijska nesreča. Vojaška prevozna ladja »Angamos« se je iz dosedaj popolnoma nepojasnjenih vzrokov nenadoma potopila z moštvo vred. Na krovu ladje je bilo 200 vojaških novincev in okoli 80 potnikov, natančnejše število pa ni znano.

Po dosedanjih poročilih se je rešilo le 5 oseb, vsi ostali pa so izginili v morskih valovih. Med ponesrečenci je tudi mnogo žensk in otrok. Kapitan parnika Suarez je takoj, čim je opazil, da je katastrofa neizogibna in pomoč izključena, izvršil na svojem po-

veljniškem mostu samomor. Pognal si je kroglo v glavo in obležal takoj mrtev.

Vsi, ki so se rešili, pripovedujejo strašne podrobnosti o paniki, ki se je polotila posadke, ko je nastopila katastrofa. Čilenska vlada je sicer takoj odposlala na kraj nesreče križariko »Venteno« in dva rušilca, vendar pa o ponesrečeni ladji ni bilo mogoče najti nobenega sledu.

Kako je nastala katastrofa, še ni znano in obstajajo samo razne domneve. Predvsem se misli, da je parnik najbrže izgubil krmilo. Zadnje dni so vladali dalje na morju strahoviti viharji.

General Protogerov ubit

SOFIJA, 9. julija. Vodja makedonstvujuših, general Protogerov, je postal v noči od sobote na nedeljo žrtev atentata. Trije neznanci so oddali na ulici nanj več streliv. Tajni detektiv, ki mu je bil dodeljen za spremstvo, je obležal takoj mrtev, general Protogerov pa se je zgrudil nezavesten na tla in so ga takoj odpeljali v bolnico, kjer pa je včeraj ob 6. zjutraj izdihnil, ne da bi prišel še k zavesti. Dogodek je izzval silno senzacijo, tembolj, ker se je pripetil sredi mesta. Domneva se, da gre za maščevanje njegovih nasprotnikov v organizaciji.

Rekonstrukcija Mussolinijevega kabineta

RIM, 9. julija. Radi nesoglasja v vladi sta podala ostavko finančni minister Volpi in prosvetni minister Fedele. Na Mussolinijev predlog je bil imenovan za finančnega ministra senator Mosconi, za prosvetnega ministra pa dosedanj minister za narodno gospodarstvo Belluzzo, na čegar mesto bo imenovan dosedanj podtajnik v prometnem ministertvu Martelli.

„Città di Milano“ se urne v Kingsbay

RIM, 9. julija. »Città di Milano« poroča, da je potom izmenjave svojih radioaparatur izboljšala zveze z Rimom in s taboriščem Nobileve posadke. Ladja je danes odplula nazaj v Kingsbay, da izmenja motorje, ki so se tekom zadnjih dni znatno pokvarili.

Uročinski val u Italiji

9. julija. Vročinski val je zahteval več človeških žrtev. Pri Assisijsu so našli 65letnega kapucina Bigija mrtvega. Vsled solnčarice je padel čez neko strmino in se pri tem ubil. V Tortoni, kjer je znašala vročina v senci 44 stopinj, je solnčarica ubila nekega kmeta na polju, v Bresciji pa je postal žrtev vročine neki zidar. Pri kopanju v reki Oglio pri Cremoni so utonili tri dekleta. Dve so zanesli valovi v sredino reke in jih požrli. Tretja jima je hotela priskočiti na pomoč, dohitela pa je tudi njo enaka usoda. Ribiči so kasneje potegnili vsa tri trupla iz vode.

Silen orkan na Litavskem

KOVNO, 9. julija. Silen orkan, tekot katerega se je vrh tega odtrgal oblak, je napravil na Litavskem, posebno na severnem in severozapadnem delu države velika opustošenja. V okolici Jurjeva je uničil vihar v treh urah 300 kmečkih hiš. Debele hraste je ruval orkan s koreninami vred. Posamezne strehe je odneslo več sto metrov daleč. Nad 200 hektarov gozdov je popolnoma uničenih.

Požar upepelil mesto

VARŠAVA, 9. julija. Poljsko mestoce Odrzyrov je požar popolnoma vpepelil. Okoli 300 hiš je postalo žrtev ognienega morja. K sreči je zahtevala katastrofa samo eno človeško žrtev. Škoda je velikanska.

Ogenj na angleškem parniku

LONDON, 9. julija. Na parniku »Carmarthenshire« je nastal v nedeljo v trenutku, ko je odplula ladja po reki Temzi na pot proti Kitajski, nenadoma požar, ki se je razširil s tako naglico, da so morali parnik takoj zasidrati in posadko zopet izkrcati. Vnele so se zaloge petroleja. Šele po večurnem naporu se je gasilec posrečilo ogenj v toliko omejiti, da se ladja ni potopila.

65 ur v zraku

DESSAU, 9. julija. Letalca Ristics in Zimmermann sta se pri vztrajnostnem poletu vzdržala 65 ur in 26 minut v zraku in postavila s tem nov svetovni rekord.

Izvečki iz plačilnih nalogov o dohodnini za davčno leto 1928 za cenilni okraj Maribor niso bili razgrnjeni na vpogled davčnim zavezancem od 14. do všteti 27. julija med uradnimi urami pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru v sobi štev. 67.

V smrt radi žalosti za materjo.

V soboto so našli v Varaždinu učiteljico Ivanko Ožegovičovo v njenem stanovanju mrtvo. Nesrečnica se je obesila iz žalosti za svojo materjo, ki je pred kratkim umrla in jo je kot edinka silno ljubila. Pokojnica je živela sicer v ugodnih materialnih razmerah. Imela je svojo hišo, zemljišče in tudi precej denarja v hranilnici. Odkar ji je umrla mati, je postala od dne do dne bolj otožna in razburjena. Svoj korak je najbrže izvršila v trenutni duševni zmedenosti.

Nekaj številč o gradbenem gibanju v Mariboru

KAJ SMO IN KAJ BOMO ZIDALI?

Vsi vemo, da je več let po prevratu gradbena delavnost v Mariboru popolnoma počivala in da je bila radi tega stanovanjska miselnost v našem mestu nekaj časa strašna. Šele 1. 1926., ko je pričela mestna občina z iniciativnim delom, se je deloma — predvsem na južni periferiji — razmahnila tudi privatna gradbena podjetnost, ki se je lani in letos razširila že tudi na zapadno in severno periferijo. Le tako je bilo mogoče, da je stanovanjsko vprašanje znatno izgubilo na svoji ostrini in da bo do letošnje jeseni skoro vse v Mariboru in bližnji okolici pod streho.

Časopisje pač od časa odlomkoma poroča o raznih gradbenih akcijah, vendar pa dosedaj še nimamo prav pregledne slike o tem, kaj se je tekom zadnjega časa v Mariboru zgradilo in kaj se v doglednem času namerava graditi.

Mestna občina sama je zgradila: mestno uradno in stanovanjsko hišo v Frančiškanski ulici za uradne prostore mestnega gradbenega urada, mestnega fizikata in mestnega električnega podjetja ter s 4 trosobnimi in 5 enosobnimi stanovanji; 4 stanovanjske hiše v Smetanovi ulici 1. 1926 z 29 stanovanji, 4 stanovanjske hiše istotam 1. 1927 z 62 stanovanji, torej skupaj 9 hiš s 100 stanovanji. Adaptirala se je tudi deloma Dravska vojašnica, kjer se je pridobilo 15, ter bivša Hoffmanova tovarna, kjer je pridobilo 11 stanovanj. Hiša v Frančiškanski ulici je stala 2.500.000 Din, prva v Smetanovi ulici 3.500.000 Din, druga istotam 6.000.000 Din.

Kaj se letos gradi odnosno kaj se bo do jeseni zgradilo?

V magdalenskem predmestju ob Betnavski ulici gradi mestna občina delavsko kolonijo, 75 enodružinskih hišic z vrtovi. Te hišice bodo dodeljene onim, ki so člani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, in ki jih bodo odplačevali poljubno, vendar pa najmanj tako, da bodo odplačane v 20—25 letih. Te hišice bodo z ureditvijo cest vredne približno 4.800.000 Din.

Radić zopet v Zagrebu

Po 18dnevem zdravljenju v Beogradu so se narodni poslanci Stjepan Radić, dr. Pernar in Ivan Grandja včeraj vrnili v Zagreb, hrvatsko metropolo. V njihovem spremstvu je bilo razen več zdravnikov in bolničark še okrog 20 poslancev Kmečko-demokratske koalicije. Kakor so poprej trepetala srca vsega hrvatskega naroda v strahu za življenje svojega miljenca, tako je sedaj narod, radujoč se nad okrevanjem svojih mučnikov, z navdušenjem spremljal in pozdravljal svoje borce. Po vsej dolgi poti od Beograda do Zagreba so se vršile manifestacije, kakršnih so deležni samo triumfatorji. Govori, cvetje, vzkljanje, prepevanje vsepovsod, kjer se je ustavil vlak. Smehljaje je Radić odzdravljaval in burnih ovacij so bili ponovno deležni tudi njegovi spremljevalci. Od Siska do Zagreba je napravil narod na obeh straneh proge celo gost spalir. Ženske in moški so prihiteli v narodnih nošah, številni prapori so se dvigali voditelju hrvatskega naroda v pozdrav in mu izrekli dobrodošlico.

Po tridesetletni zakasnitvi je prispel končno ob 6. zvečer vlak v Zagreb, ki je bil ves v zastavah. Ob oknu salonskega voza, ki je bil ves v cvetju in okrašen z zastavami, so se pojavili Radić, Pernar in Grandja. Seljačka godba je zasvirala »Lepo našo domovino«, prapori so se dvignili, v silnih množicah pred kolodvorom je završalo! Odigravali so se pretresljivi prizori. Radić se je globoko ginjen zahvaljeval za izraze spoštovanja, katero mu je izkazal narod. Na kolodvoru se je razvila impozantna povorka, ki je krenila potem v mesto in spremila Radića in tovariše do njegove vile na Hercegovski cesti, nakar so se množice zopet v najlepšem redu razšle.

Šolnina za izvenmariborske učence in učenke na mestnih šolah v Mariboru.

Na razna vprašanja naznanja krajevni šolski odbor v Mariboru, da staršem, ki

Glede druge delavske odnosno uradniške kolonije istotam še ni v mestnem občinskem zastopu storjen definitivni sklep. Nameravanih pa je 60 do 75 istotako enodružinskih hišic z vrtovi ter so stroški proračunani na okrog 6 milijonov dinarjev.

Mestna občina zgradi novo hišo tudi v Frančiškanski ulici, kjer dobe po nekoliko sob še mestni gradbeni urad, mestni fizikat in mestno električno podjetje. Ako se mestno knjigovodstvo namesti v tej hiši, bo na razpolago okrog 23, če ne, pa 25 stanovanj. Stroški so projektirani na 4 milijone dinarjev.

Zgradi se tudi posebna stanovanjska hiša za šoferje mestnega avtobus-podjetja s 25 stanovanji. Stroški bodo znašali okrog 1.800.000 Din.

Preuredila se je baraka pri vojašnici Vojvode Mišića in je pridobljenih 16 stanovanj.

V bivši jezdarski vojašnici se bodo preuredili hlevi in jahašnica v zasilna stanovanja za deložirance.

Po dosedanjih podatkih, ki so v rokah mestne občine, bo do jeseni zgrajenih izven tega tudi najmanj 80 stanovanj s strani zasebnikov.

Čujemo, da tudi oblastni odbor mariborske oblasti namerava v Strossmajerjevi ulici zgraditi dvojce stanovanjskih hiš.

Poleg tega je v teku akcija, da bi s pomočjo enomilijonskega posojila Pokojninskega zavoda in okrog dvomilijonskega posojila Mestne hranilnice zgradile okrog 50 enodružinskih hišic tri stavbene zadruge. (»Dom«, »Lastni dom« in »socijalistična«)

Kakor kažejo te številke, bo do letošnje jeseni v Mariboru na novo zgrajenih nad 300 stanovanj, tako da bo z jesenjo najhujše stanovanjske krize konec v toliko, da bodo vsaj vsi ljudje pod streho. Potem pa nastopa druga važna mislija mestne občine: da izvrši točen pregled vseh stanovanj v območju mesta iz socijalno-higijenskega vidika in da podvzame najstrožje mere, ki so potrebne v interesu narodnega zdravja.

stanujejo v Mariboru, čeprav morda še niso sem pristojni, in takim, ki so v Mariboru službeno zaposleni, akopprav iz kakega razloga morajo stanovati izven mestnega okoliša, ni treba plačevati šolnine za svojo deco, ki poseča kako mestno osnovno ali meščansko šolo. Drugi starši izven Maribora pa morajo vložiti še tekom počitnic pri kraj. šol. odboru v Mariboru kolkovano (5 Din) in s premoženjskim izkazom opremljeno prošnjo za celotno ali delno oprostitev plačevanja, ako ne bi šolnine iz gmočnih razmer zmogli. Pripominja se pa, da se bo mogel kraj. šolski odbor ozirati samo na res upoštevanja vredne slučaje in da bo gledal tudi na to, ali dotični učenec v šoli uspeva. Na svoje prošnje dobe starši od 10. avg. dalje v vložišču mestnega magistrata posebno potrdila, če so bili plačevanja oproščeni, in ta potrdila je treba predložiti upravitelstvu, oz. ravnateljstvu tiste šole, v katero hoče otrok vstopiti. Kdor pa plača predpisano šolnino letnih 200.—, naj to stori tudi od 10. avg. dalje v vložišču mestnega magistrata v Mariboru, kjer dobi istotako potrdilo za šolo.

Vozne legitimacije.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru poziva člane odnosno vse one invalide, kateri žele legitimacijo za polovično vožnjo trikrat na leto za leto 1928, da si iste najkasneje do 1. avgusta preskrbe. Zelo važne in potrebne so legitimacije za vse one invalide, kateri se vozijo v svrhu nabav protez. Prijave se sprejemajo v invalidski pisarni, Rotovski trg 6, med uradnimi urami vsako sredo, soboto in nedeljo od 9.—11. ure dopoldne. Seboj je treba prinesiti sodni sklep, invalidsko uverjenje, zadnji poštni odrezek, člansko knjižico, primerno novo sliko in Din 10 za legitimacijo.

Škoda od toče.

Ploha od sobote popoldne in zvečer ni povsod dobro končala. Tako je bila v Dravski dolini nad Bistrico huda toča. Dosti škode je okrog Selnice in Ruš, zlasti pa pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu.

Mariborski in dnevni drobiš

Uboj v gostilni

Sinoči okrog 11. ure je naenkrat izbruhnil kreg in pretep med gosti Ljudske kleti. To je točilnica zadaj za Grajsko kletjo z vhodom iz Grajske ulice. Točilnica je bila skoraj polna. Pilo se je in plesalo. Godel je 36letni Karol Kebrič, rodom iz Kamnice, stanujoč v Loški ulici. Kreg in pretep je trajal le kratek čas. Vse je drlo proti izhodu, sredi točilnice je pa ležal godec Kebrič, zaboden v srce. Predno so bila zastražena vrata, se je že mnogo pivcev razbežalo na vse strani. Preostali niso znali točno povedati, kako je prepir in pretep nastal in kdo vse se je pretepal. Vsi so govorili o nekem Jošku, ki je baje začel ter je enega tudi s steklenico udaril po glavi. Joška seveda ni bilo nikjer. Prelita kri, mrlič na tleh — to je težko delovalo na z alkoholom omotene glave. Policija je zunaj zajela nekaj razbeglih pivcev in enega, ki ima pod vratom raztrgano srajco in krvav rokav, je tudi zaprla. Tudi on vali vse na neznanega — Joška. Nesrečni godec je dobil smrtno rano z navadnim manjšim žepnim nožem z železnimi platnicami. Hčerka, ki je bila z njim, ne ve povedati, kako se je vse dogodilo.

Deška počitniška kolonija na Pohorju.

Danes, ob 8. jutraj, sta odpeljala z Glavnega trga pod vodstvom upravitelja mestnih dnevnih zavetišč g. Josipa Kutina dva mestna avtobusa 50 dečkov k Sv. Martinu na Pohorje. Pri odhodu so bili navzoči starši ozir. redniki in zastopniki magistrata ter je bilo slovo prav prisrčno. Dečki so odhajali z veseljem, da si okrepe svoje zdravje v svežem gorskem zraku. Po povratku dečkov pošlje mestna občina istotja 50 dečlic, tako, da bo letos na Pohorju skupno 100 otrok.

Zveza organizacij občinskih uslužbencev in vpokojencev v Sloveniji

je imela včeraj v Celju svoje redno letno skupščino. Iz Ljubljane, Ptuj in Maribora se je pri tej priliki odpeljalo tjakaj 130 občinskih uslužbencev. Na banketu, ki se je vršil pri tej priliki v hotelu Evropa, so govorili tudi zastopniki mestnih občin iz Ljubljane, Maribora, Ptuja in Celja. Delegatsko zborovanje ozir. skupščina se je vršila na magistratu pod vodstvom mag. nadsvetnika g. Govekarja iz Ljubljane. Za predsednika Zveze je bil na novo izvoljen g. dr. Rudolf Molé. — Izletniki so si ogledali zgodovinske znamenitosti Celja.

Nova naredba o ribarstvu v sladkih vodah.

V Sarajevu izhajajoči »Ribarski list« je v številki 1—2 t. l. obelodanil načrt nove, za vsokraljeveno veljavne naredbe o ribarstvu. V načrtu je vpoštevano mnogo modernih zahtev sportskih ribarskih društev ter bodo ribarski krogi to naredbo gotovo z veseljem pozdravili. V členu 5. načrta je predvidena razlastitev fevdalnih ribolovnih pravic v korist države oziroma oblastnih samouprav brez odškodnine, na kar interese posebno opozarjamo. Naredba bo šele po objavljenju v službenem listu stopila v veljavo ter bodo z njo prenehali vsi dosedanj v raznih pokrajinah veljavni tozadevni zakoni.

Razstava meščanskih šol

vzbujala med našim prebivalstvom izredno zanimanje in splošno pozornost. Posej je zelo številen in se je mnogo tudi že prodalo. V celoti bo razstava samo še danes, od jutri naprej pa bodo razstavljeni samo še izdelki meščanskih šol v mariborski oblasti. Priporočamo občinstvu, da si ogleda to v resnici zanimivo razstavo. Nikomur ne bo žal.

Ker mnogi potujejo okrog sveta

sta se tudi dva mariborska fanta obrnila z dolgim pismom na notranje ministristvo, da bi dobila dovoljenje, zastopati Jugoslavijo med potniki okrog sveta. Veliko trobojnico bi si ovila okrog prs in še marsikaj drugega sta napisala o svojem projektu tako v pogledu njegove »velike važnosti« in izvedbe. Rada bi tudi vsak po dva revolverja z municijo. Prošnji sta priložila tudi svoji sliko, da »se bo videlo, da nista to dva slabiča«. — Pismo, katero sta poslala naravnost, je službenim potom izredno naglo priromalo iz Beograda v Maribor — že radi kolekov.

Solnčenje

Pod tem naslovom je spisal Ivo Z o , knjigo, v kateri obširno razpravlja o solnčnih kopelih z ozirom na zdravje, sport in sploh telesno kulturo. — Učiteljska tiskarna v Ljubljani, ki je omenjeno delo založila, se je dobro zavedala velike potrebe in pomembnosti te izdaje. Zato je knjigo lično opremila z naslovno sliko in s prekrasnimi umetniško izdelanimi posnetki, pri katerih sodeluje poleg avtorja samega še svetovno priznana plesna umetnica gđ. Lydia Wi-siakovna.

V prvem poglavju nas s kratko črtico povede pisatelj v ono dobo, ko je bila telesna kultura vsakdanja potreba, ko so zaničevali in prezirali pomehkužene in negojene ljudi. V drugem odstavku podaja najpotrebnejše, kar moramo vedeti, če hočemo s pridom izrabljati solnčno dobroto. Ker smo jako senzitivni, deloma po lastni krivdi, deloma zaradi okolščin, moramo naše telo najprej s posebnimi vajami spraviti v pravo, prirodno stanje, potem smo šele vredni solnčne ljubezni. O tem pestro razpravlja mladi pisec v tretjem poglavju.

Kdo naj se solnči in kdo ne, nam pove točno četrti odstavek. Nič manj važnejša pa ni nastopna razprava: kdaj, kje in kako naj se solničimo.

Olienje je pri solnčenju važna zadeva posebno za ljudi, ki so za solnce »slabo sprejemljivi«, to so plavolasci. Ti ljudje navadno pretiravajo, ker si žele biti bronasto rjavi. O tem razpravlja pisatelj v šestem poglavju.

Kako se moramo pri solnčenju ozirati na zdravje in sport, čitamo v predzadnjem poglavju.

Ker je med našim ljudstvom razširjenih toliko napačnih naziranj o solncu in njegovi dobroti, jih je pisec v posebnem poglavju navedel in utemeljil.

Iz vsega navedenega razvidimo, da je ta knjiga za vsakega prijatelja zdravja in smiselne telesne kulture neogibno potrebna! Prepogojno pa jo morajo imeti vse sokolske, sportne, skavtske in gozdovniške organizacije, da se iz nje predava članstvu in naraščaju.

Priznani slovenski strokovnjak gosp. dr. Živko L a p a j n e je h knjigi napisal pomemben predgovor.

Posegajte po tem delu, zakaj solnčenje je najcenejša in najpravičnejša pot ki nas vodi nazaj k prirodi! Solnčne kopeli nas obvarujejo degenerativnih bolezni: tuberkuloze, rahitide, revmatizma itd.

Ne zamudite prilike in ne tavajte p temi neznanja v tem oziru, da se nam največja dobrota vsemirja — ljubo solnce — ne zameri.

Nazaj k prirodi!

Cena knjigi je 12 Din, s pošto 1 Din več.

Rekord v plavanju

je dosegel vsekakor Mariborčan g. Albert Vižentin, ki je prošlo sredo zaključil svojo pohorsko turpo tako, da je v Rušah izročil svojo obleko svojemu bratu, sam pa skočil v Dravo in plaval v Maribor. Plaval je približno 2 in pol ure z enkratnim presledkom. Železniška proga Ruše—Maribor meri 14 km, Dravska struga pa bo radi ovinkov še nekoliko daljša. Vsekakor lep športni uspeh.

Ribarsko društvo v Mariboru

namerava društveno knjižnico razširiti ter poziva svoje člane, da darujejo v ta namen njim nepotrebne knjige, v prvi vrsti strokovna dela in časopise (Lovec, Oest. Fischerzeitung, Waidmannsheil 1. dr.), od zadnjih tudi posamezne zvezke. Sprejema jih društveni blagajnik g. Greiner v Gosposki ulici.

Za 10 Din ljubezni ...

Sinoči se je delavcu R. L., četudi ima že 6 križev na hrbtu, zahotelo ljubezni. Srečal je 24letno omoženo Matildo in pogodila sta se za 10 Din. Za ljubeznisko idilo sta si izbrala grmovje ob stranišču pod glavnim trgom. Tu se je pa naenkrat pojavil Matildin mož in med njim in starim delavcem se je razvnel hud boj s pestmi in palico. Groteskna trojica je bila zaslišana in pomirjena na policijski stražnici. Nasprotnika sta šla vsak svojo pot, »spozna« Matilda je, da morala v zapor.

Moderna amaconka

PRVE LETALKE. — LETALSTVO, S PORT MODERNE AMERIČANKE IN ANGLEŽINJE.

Amaconka na konju že dolgo ni več zanimiva. Na ono pri krmilu avtomobila se je svet tudi že navadil. Moderna amaconka si osvojuje zrak. Kot prva se je pri tem udeležila ameriška rojakinja Ruth Jaw Hudson, ki je že leta 1912 položila pilotski izpit ter je pri avijatiki tudi še danes po 16. letih. Njej je sledila nekaj Švedinja, ki je postala poklicna letalka pred dobrimi desetimi leti. V Ameriki so letalke že česta in zelo razširjena pojava. Tovarne letal že tožijo, da je težko ustreči letalkam, ker pri naročilu ne gledajo samo, da je stroj dober, temveč da je tudi letalo »prikladno« in lično po barvi in obliki.

Američanke so se navadile uporabljati letalo kot prometno sredstvo. Mlada dolarska princesa leti sama s svojim letalom iz New Yorka v Miami in Florido na plesno zabavo, modni časopisi prinašajo posebne rubrike za letalke in tudi moda sama je z ženskim zanimanjem za zrakoplovstvo dobila novo polje. Če zasledujemo zgodovino zrakoplovstva od začetka, vidimo, da so se ženske že od nekdaj zanimale za to novo možnost zmagovanja daljave in prometa. Pri Ikarju seveda ne smemo začeti, ker tedaj še ni bilo ženske konkurence, pač pa so ženske že sodelovale pri nekdanjih balonskih poletih. Tako okrog leta 1838 se je z baloni bavilo v Evropi največ 500 ljudi in med temi je bilo — kolikor je dobro znano — 49 žensk. O francoskem pisatelju in balonskem letalcu Nadaru se iz leta 1860 pripoveduje sledeča zgodba: Imel je velik balon, katerega je krstil za »Orjaka«. Ko je hotel nekoč vzleteti, je prišla mimo princesa de la Tour d'Auvergne ter obstala z velikim zanimanjem. Velika gondola balona je bila opremljena s posteljami in celo s kuhinjo. Princesa je vprašala letalca, kam namerava. »V Afriko ali na Mars, ali kamor me koli zanese.« — »Peljem se z

vami«, je dejala princesa. »Ali nas je že 12 mož in ...« — »Bom pa jaz številka 13. To vam prinese srečo.« — Nadar pri svoji galantnosti ni mogel odreči in tako se je princesa res dvignila z balonom. Dvignilo jih je visoko, potem jih je pa veter dalje časa zanašal semintja. S težavo so pristali, princesa je pa le trdila, da ji je bilo vse zelo zanimivo in prijetno.

S svojim »Orjakom« je hotel Nadar tudi na Severni tečaj. Z njim vred so se dvignile 4 ženske in 5 mož. Prispeli so od Pariza do Hanovera, kjer so brez neizgode pristali.

Baronica de la Roche je že leta 1910 vodila lastno letalo ter je njen vzgled posnemalo več Francozinj. Dobra letalka je bila Ana Harvieu, ki je na vsak polet vzela kot talisman seboj prašička. Prva angleška letalka je bila soproga pisatelja Hewletta, ki je tudi svojega sina vzgojila za pilota. Imela je lastno letalsko šolo, med vojno pa letalsko tovarno, ki je zgradila na teden po 15 letal. Dandanes je letalstvo v Angliji kakor v Ameriki sport elegantne dame. Lani se je vršil kongres letalk.

Nemka Tea Rasche se je podala v Ameriko v nadi, da bo s svojim umetnim in akrobatskim letanjem zaslužila dosti denarja. Ko se je vrnila, je morala priznati, da se v zraku zasluži samo še z rednim prometom. Akrobacije je končala. Tega mnenja je tudi najvažnejša ameriška letalka gospa Omlie, ki je ustanovila v Memphisu veliko zračno-prometno družbo. Prej se je tudi ona mnogo bavila z akrobatiko in s padali. Po njenem mnenju nasprotujejo popularizaciji zračnega prometa najbolj ženske, ki svojem močem ne pustijo, da bi se posluževali letal. Proti tej malodušnosti in plašljivosti se že udeležuje velika propaganda.

Tragedija na Severnem tečaju

LUNDBORG REŠEN. ZASTOJ REŠILNIH AKCIJ.

Poznavalci polarnih krajev in razmer so obupali nad usodo Amundsenov, ker je vreme za ekspedicije zlasti sedaj zelo neugodno. Norveška z vso Skandinavijo vred žaluje za svojim velikim rojakom.

Zgražanje nad neresnim, nedostojnim in izizzivalnim obnašanjem Italijanov presega vse meje. Vse akcije, ki izhajajo od posadke broda »Citta di Milano«, so že po svoji osnovi neresne. Nobile zalaga italijanske liste z dolgovoznimi, nejasnimi poročili, na krovu svoje ladje pa drži govore, ki so ob veliki tragediji kruto žaljivi in prevzetni. Tako n. pr. je dejal:

»Amundsen spada v zgodovino kot človek, ki mi je — četudi brezuspešno — hotel pomagati ...«

Pilota Lundborga je rešil njegov tovariš Schyberg. Podrobnosti še niso znane, rešitev pa je že potrdil sam Lundborg z radiogrami. Viglijeva skupina, katero je zapustil Nobile na ledeni plošči, še vedno čaka na rešitev. Od rojakov gotovo zama.

STOCKHOLM, 6. junija. Rušilec »Krasin« je zastal v ledu. Krmilo se mu je poškodovalo. Letalce ovira silna megla. Rešilne akcije so v zastoji.

Zdravniške anekdote

V dvorani univerze v Edinburghu je neki profesor nalepil list s sledečim naznanilom: »Profesor Wilson si šteje v čast, naznaniti svojim slušateljem, da je bil visoko počaščen z imenovanjem za kraljičinega zdravnika.«

Par ur pozneje je bil nalepljen pod tem naznanilom majhen listič z besedami: »God save the Queen!« (Bog obvaruj kraljico!).

V bolnico je planil zdravnik ter zaklical: »Ta lopov, ta umazanec!«

»Nad kom se tako jezite?«, ga je vprašal neki kolega.

»Neki tujec me je dal poklicati v hotel in ko sem ga 14 dni zdravil in ozdravil, je odšel brez plačila.«

»Kaj hočete«, je menil tovariš, »vse se izednači: Na pokopališču leži toliko Vaših pacientov, ki so plačali, a niso ozdraveli.«

Neki zdravnik, ki je po pravem ali po krivem bil na glasu, da mu umrje mnogo pacientov, je bil povabljen na lov. Gospodar lova mu je odkazal dobro mesto, zdravnik je pa zgrešil najprej zajca, potem fazana in končno še par zajcev.

Ko je gospodar to videl, je dejal: »A tako, doktore, vi usmrtili le tedaj, kadar ne merite.«

Kaj je laž

Pred ženevsko policijo sta se ložili vročerkvni Švicarki Lahinja gospa Moradini in Francozinja Pillont. V pisarni, kjer sta nameščeni, sta se nekaj sporekli ter se radi žalivk znašli pred policijskim sodnikom. Gospa Pillont je vsa trepetajoča od razburjenja pripovedovala, da ji je nasprotnica pretila, da ji bo iztaknila oči, jo polila z vitrijolom in jo vrgla v kotel raztopljenega svinca. Lahinja se je branila s trditvijo, da je vse to izmišljena laž. Francozinja pa je krepko odvrnila: »Slavno sodišče! Ta ženska je tako lažljiva, da bi še takrat, če bi požrla mačko in bi ji še rep visel iz ust, trdila, da je vse skupaj neresnica.« Krepkeje primere gotovo še ni slišal noben sodnik.

Potencialno.

— Recite mi, gospod profesor, je-li moj nečak res tako budalo?

— Da, kajti s tem neznanjem bi lahko trije padli pri izpitu.

Vedno dostojen.

Lopova fotografirajo za kriminalni album: »Prosim lepo, gospod komisar, ali ne bi mi dali v roko takole kako knjigo ali promenadno palico, da bi stvar malo lepše izgledala ...?«

Drugo sportno središče Maribora

VČERAJ JE BIL SLOVESNO OTVORJEN ŠPORTNI PROSTOR SK. ŽELEZNIČARJA. — GOSTOVANJE PRVEGA MOŠTVA IN MLADINE ASK. PRIMORJA. — VISOKA ZMAGA HAZEN SKE REPREZENTANCE ZAGREBA NAD DRUŽINO ISSK. MARIBORA.

Novo sportno igrišče

je dobilo včeraj naše mesto. Marljive-mu SK. Železničarju je uspelo, da je že po enoletnem svojem obstoju ob podpori raznih korporacij otvoril svoj lastni športni prostor v koloniji onkraj Drave — v svoji naravni domeni. S tem je dobil Maribor, ki je imel v ravnokar preteklem letu 1927/28 eno samo igrišče v Ljudskem vrtu, drugi športni center, kateremu se bo v kratkem pridružil še treji SD Rapida nedaleč včeraj otvorenega.

Praznovanja veselega dogodka naših železničarjev se je udeležilo včeraj popoldne lepo število športne publike. Med zastopniki oblasti in korporacij ter sportnih klubov smo opazili celo velikega župana g. dr. Schaubacha. Ob 16.30 je imel pred reprezentančnimi sedeži vpričo raznih zastopnikov in igralcev ASK. Primorja in SK. Železničarja otvoritveni govor predsednik kluba g. inž. Senica, ki je zlasti lepo povdarjal, da SK. Železničar nima namena pehati se za raznimi rekordi, ki jih pušča profesionalcem, temveč da si je kot amaterski klub postavil nalogo, duševno in telesno dvigati vzgoje in napredka ter koristnega razvedrila potrebno prebivalstvo onstran Drave — v korist naroda in države.

V imenu ASK. Primorja je čestital železničarjem na njihovem napredku g. ing. Debelak, v imenu ljublj. nogom. podsaveza in SK. Ilirije v zastopstvu ravnatelja g. Tomana g. dr. Planinšek, za ISSK. Maribor g. Šepc in za MOLNP g. Nerat, nakar sta si moštvi Primorja in Železničarja izmenjali lepi spominski darili.

O nogometnih tekmah poročamo niže. Med odmorom glavne tekme smo imeli prvič priliko videti v propagandnem nastopu tekoatlete SK. Železničarja. Tri dvojice so predvedle rokoborbo in ena boks, in sicer so nastopili: 1. v srednji A kategoriji Lobnik—Španer, 2. v lahki kat. Časer Friderik—Časer Januš, 3. v srednji B kat. Pirher—Arzenšek, v boks pa Drozg—Dobaj.

Po športnih nastopih se je razvilo na igrišču ob sviranju Schönherrijeve godbe »narodno veselje«, ki je v neprislujenem razpoloženju trajalo pozno v lepo noč.

Mnogoštevilnim gratulantom ob otvoritvi igrišča SK. Železničarja se pridružujemo tudi mi z iskreno željo, da bi vodstvo kluba vedno in povsod uspešno delalo v smislu stavljenih si nalog in nikdar ne pozabilo svojega glavnega cilja — kot je omenil g. predsednik inž. Senica — delovati v prid ter prospeli naroda in države!

ASK Primorje - SK Železničar 6:4 (1:2)

Novi prvak Slovenije, ki je včeraj gostoval pri SK. Železničarju, ni predvedel one lepe igre, ki smo je bili zadnji čas pri njem vajeni. Vzrok temu tiči nedvomno v dejstvu, da se moštvo ni moglo znajti na zelo ozkem igrišču: Primorjani forsirajo v napadih krila, ki pa so na ozkem terenu onemogočena; nešteto njim dobro namenjenih pasov je šlo v oči. Tudi obramba gostov ni bila na višku in je imela več jako nesigurnih momentov. Jančigaj v голу je pokazal svoje visoko znanje in se mu dobljeni gol ne morejo šteti v zlo. V krilski vrsti je bil Pišek najboljši. Slamič se ni mogel uveljaviti. Napad je bil sicer dober, le razviti se ni mogel prav iz gori navedenega vzroka.

Železničarji so igrali izredno požrtvovalno. Omeniti je zlasti branilca Wagnerja, krilsko vrsto s Frangešom na čelu in pa napadalni trio. Krili se tudi tu nista mogli razviti, čeprav sta vajeni prostora.

ASK. Primorje: Jančigaj; Svetic, Vidič; Zemljak (Sočan), Slamič, Pišek; Jug, Čebolin, (Zemljak), Erman, Vrhovnik, Uršič.

SK. Železničar: Štrukelj; Wagner, Jakovljevič; Stauber, Frangeš, Ronjak; Kourad, Pavlin, Polak, Koočič, Jurko.

Po menjajočih se napadih doseže Vrhovnik v 12. min. vodstvo za Primorje. V 27. min. diktira sodnik enajstmetrsko proti Primorju, ki jo spremeni Pavlin v gol. V 33. min. roka v kazenskem prostoru domačih, a Slamič zastrelje enajsterec. Poglak zviša v 40. min. na 2:1 za Železničarje. Polčas. Že v 2. min. izenači Erman po kotu Juga. Zemljak zviša v 11. min. na 3:2, v 20. min. Uršič na krilu lepo prodre in centrira, nakar Erman krasno plasira z glavo 4:2; v 24. min. zniža Koočič po lepem pasu Polaka na 4:3; v 30. min. postavi Vrhovnik stanje 5:3, v 37. min. Uršič 6:3 in v 44. min. Polak 6:4.

Sodil je g. Nemec.

Hazena Zagreb - Maribor 14:6 (7:3)

V včerajšnji medmestni hazenski tekmi Zagreb—Maribor v Zagrebu je postavila prestolnica Hrvatske prvovrstno sedmorico, v kateri se je odlikoval zlasti napad, ki je predvedel pod vodstvom Zdenke Radovičeve sijajno igro. Krilsko vrsto Zagrebčank je preprečila vse kombinacije naših, čeprav se je udeleževala bolj defenzivno. Branilka in vratarica sta bili izborni. — Pri Mariborčankah je vratarica po lepih paradah spuščala lahke žoge, branilka je bila dobra, krilsko vrsto (zlasti Sonja) je odpovedala; Vida je bila v drugem polčasu boljša; napad je bil precej dober. Olga se mora odvaditi prehudega komandiranja, ker s tem samo moti in razburja svoje igralke. — Za Zagreb so uspešno streljale Bobinsky 6 krat, Radović 4 krat in Žnidaršić 4 krat. Za Maribor sta napravili po tri gole Olga in Verica. — Zagrebški team je bil postavljen, kakor smo ga javili v soboto, v mariborskem pa je bila krilka Sonja in ne Hilda. Sodil je g. Voglar.

Sedma zmaga čeških hazenašic.

V sredo so prispele hazenašice SK. Slavije v Kragujevac, kjer so v četrtki odigrale tekmo z družino »Sumadije« in jo premagale v razmerju 12:2 (5:2). V tekmi z Viktorijo v Požarevcu so zmagale Čehinje 13:4 in ne 14:4, kot smo oni dan javili. — Sinoči so igrali gostje iz Prage svoje poslednjo tekmo na turneji po Jugoslaviji, in sicer v Sremski Mitrovici. Rezultat nam še ni znan.

Državno prvenstvo Jugoslavije.

Včeraj so se pričela prava tekmovanja za nogometno prvenstvo v Jugoslaviji, potem ko je bila v predtekмах izločena trojica Primorje, Sand in osješki Gradjanski. Po sistemu na točke se borijo torej: Zagrebški Gradjanski, Hašk, Hajduk, Jugoslavija, Beogradski SK, Sašk. Včeraj je v Beogradu BSK premagal Jugoslavijo 4:1 (1:0), v Sarajevu Gradjanski Saška 1:0 (0:0), v Splitu pa Hajduk Haška 2:1 (1:1).

ASK. Primorje nar. komb. rez.—SK. Železničar I. nar. 4:3 (2:1).

Pred slovesno otvoritvijo igrišča sta nastopili gornji mladini. Po živahni igri je zmagala rutiniranejša enajstotica gostov. Sodil je g. Bizjak.

SD. Rapid rez.—SK. Železničar rez. 3:0 (2:0).

SK. Železničar II. mlad.—SD. Rapid II. mlad. 1:1

Gornji tekmi sta bili odigrani dopoldne na igrišču SK. Železničarja.

Celje: Varaždinski SK—Atletiki 2:2 (1:1).

Teniški prostor odda

v uporabo dnevno od 8. do 17. ure proti nizki najemni SK. Železničar. (V soboto smo pomotoma javili, da se oddaje sportni prostor.) Vprašati je pri M. Rajhu, delavnice drž. železnic.

Sokolstvo

Seja tehničnega odbora sokolske župe v Mariboru se bo vršila jutri 10. tm. ob pol 9. zvečer v Narodnem domu.

Viktor Méric:

Pomlajeni

TRETJI DEL.

Prostor mladim.

Meni je skoraj na jok. Ona nada-ljuje:

»Priatelj moj, nehajva se gledati, kakor dva sovražnika. Danes sva si enaka v oblasti in bojnih sredstvih. In radi tega sem se tudi odločila k razgovoru. Ali polagaš v resnici toliko vrednost na to, da živiš v negotovosti in brez veselja leta in leta, zavrt v mrtvaško rjuho dolgočasje in — priznaj vendar — tudi studa?

Ne odgovorim ji. Kaj naj ji tudi rečem? V svoji notranjosti se skušam prepričati, da govori otročarije. Ta kriza bo minila. Samo to je, kakšne težave nam bo še vse delala ženska v posesti vseh naših skrivnosti!

Njen glas, globok in blag, zadoni zopet. Pada mi na srce nalik hladnim kapljam.

»Vi vsi ste nesrečneži. Nobena pra-va sreča vam ni dana. Kajti sreči se ne da ukazovati. Vsi vaši tovarnarji sreče niso drugega kot zločinci. Njih blazni poskusi kujejo in sklepajo ve-rige usode še tesneje. Z bogom ali brez boga sledi svet zakonu, ki se ne sme in tudi ne da kršiti brez kazni. Pazljivo me poslušaj! To, kar ime-nujete življenje, vaše življenje, ki se-stoja iz dolge vrste zlepljenih obličev, ni drugega kot slika smrti. Pravite, da ste večni, a ste v resnici le fantomi. Sami sebe ste preživeli ... Da, tako je: Vi ste mrliči, ki vidite sami sebe živeti ... Žalostne podrtije!

V njenem glasu leži svečanost, ki me polagoma oslabi. Šah-mat sem. Pred nekaj trenutki sem hotel Judito še umoriti. Sedaj me je pa volja, da bi se ji vrgel pred noge. Res je, prav je videla in svoj prst je položila na rano, ki me boli in že kako dolgo bo-li! Svoj prst pritiska s krutostjo. S tem pritiskom oživi mojo bolečino, obenem pa vlija na rano ne vem kak-šen osvežujoč in čudovit balzam.

Še vedno govori in sicer bolj za sebe, kakor za mene.

»Nekdaj v dobi, katero imenujete barbarsko, so si ohranili ljudje srč-ne občutke, ki so za vedno izginili. Čitala sem stare knjige od nekdanj, knjige, katere ljubosumno čuvate za sebe in skrivate pred čredo neutri-dov. Čitala sem vaše nekdanje roma-ne, v katerih se ljubezen servira na razne načine, čitala sem vaša oderska dela, ki se po največ pečajo z zako-nolomstvom in pustolovščinami. Zna-ne so mi tudi domišljave psihološke studije in vaši časopisi, ki so tako do-

bro zrcalo vaše dobe. Kaj ste napra-vili iz vsega tega, ki ni bilo brez ča-ra? Ti, ki si bil novinar, povej mi, kaj se je napravilo iz časopisja?»

Zatajim globok vzdihljaj. To vse je preres, žalibog. Časopisov ni več, tudi literature in gledališč ni več. Ker ni več raznih vesti, politike in ker so izginile tudi drame strasti, kaj naj bo potem še v listu razen poročil o sejah v laboratoriju, o preiskavah, o iznajdbah in o sporih med učenjaki, o raznih hipotezah, ki nastajajo in iz-ginjajo. S knjigo je še slabše. Knjiga je obupno suhoparna. In gledališče? Imamo velikanske govore in slike na daljavo, ki pa prinašajo mesto nek-danjih gledaliških predstav in slik iz življenja samo znanstvene razprave. Ugolin se je nekega dne lotil sledečega poskusa: Od nekod je izkopal neko nek-danjo veseloigro, igro, ki je v moji mla-dosti dosegla čudovite uspehe ter oboga-tila pisatelja. To igro je spisal neki Ver-mail ali Verneuil ali tako nekako. Ne spominjam se več. Samo to vem, da je bil spreten pisatelj. No torej! Neutridi niso prenehali zehati ter niso ničesar razumeli o vseh finesah in o nežni igri, ki je dosegla pred stoletjem viharje odobravanja. Kolik preobrat v naših običajih in v našem okusu! Za nas niso več gledališča, za nas ni več poslikano platno, za nas niso več šalivci, veliki igralci in veseli škandali ... Slavni nek-danji naslovi, vzorna dela nekdanje pri-povedne umetnosti, vse to je za nas brez pomena in brez veljave.

»Vse je končano«, reče Judita, sluteč moje misli. »Vseh radosti naših očetov je konec. Vi ste ustanovili stoletje euge-nike, človeške desure. Hočete čistost v telesu in v duhu, ledeno odedo nad strastmi in grehli. Vi niste ničesar dru-gega kot ledenica konzerviranega člo-veštva.«

Slog se je spremenil. Polagoma se dvi-gam iz temnih voda duševnega padca pred njene noge ter le s težavo pridri-žim smehljaj. Pustimo, bo že minilo! Žena ostane suženj svojih živcev ter se podvrže jarmu svojih trenutnih vtisov. Nepričakovano razkritje je v duhu Ju-dite delovalo kakor električni udarec. Na tem ni umrla, ali ... Zdi se mi, da se v tem trenutku Judita loči od svoje učene fantazije. Burno me napade s sle-dečo izjavo:

»Gotovo ti ne bo težko uganiti taj-nosti odvajanja mladih ljudi.«

Razvnamem se:

Kaj? Kakšno odvajanje? ... V kakšni zvezi?

Judita se ziblje v bokih.

»Kakor nekdanj, prijatelj moj, kakor nekdanj ... Samo, da mi ne odvajamo otrok, da bi z njimi delali poskuse ter jih oropali življenjske moči. Ne! Mi jih odvedemo, da jim ohranimo življenje ter

jih rešimo pred ljudožerci. V varstvo smo jih vzeli, daleč proč od vaših ča-rovniij. Dopolnjeno je. Ničesar jim več ne morete.«

Proti svoji volji vpliem, gnan v galo-pu svojega prepričanja.

»Nemogoče. Svet smo pretaknili v vseh smereh. Če bi vaši mladi ljudje bili še tu, bi jih morali najti.«

Njeni ostri zobje se svetijo izza rdečih usten, dvignjenih v sarkastičnem smeh-ljaju.

»Najti jih morate? Poskusite! Ali mi-slite, da so iznajdbe, stare iznajdbe Ugo-lina izgubljene za ves svet? Ali mislite, da se luč ne da ugasniti in glas zadu-šiti?«

»Nemogoče!«, zakličem že v drugič. »Na svoji strani ste morali imeti člane velikega kroga in — kdo ve — mogoče celo koga iz sveta dvanaestorice ... Samo izdajstvo bi zmoglo kaj take-ga ...«

»Ali pa kes in popravljanje ...«

»Kdo bi si upal?«

Judita se postavi pred mene ter me izziva s svojimi žgočimi pogledi, v ka-terih plamtijo grožnje.

»Kdo? Mogoče on, ki je največ kriv.«

Judita stopi k telefonu. Zvoní. Nimam moči in tudi ne volje in želje, da bi se ganil. Nekaj pričakujem, a sam ne vem kaj. Samo to čutim, da me bo to po-polnoma podrla. Naenkrat se zdrznem.

»Ti ... Ti ... Kaj je to? ... Kaj se godi?«

Mogočna postava Neera, enega od dvanaestorice, ki ga že več mesecev ni-sem videl, se pojavi v sobi. Neer me ogleduje s toliko resnostjo, da mi za-staja kri. Kaj bom še zvedel?

»Moj dragi prijatelj«, pravi Neer, »ves vaš razgovor z Judito sem poslušal. Človek mora biti močan in truditi se mora, da bi vse razumel. Dogodke tre-ba vzeti kakoršni so.«

Globok molk. Čujem, kako mi bije srce. Neer nadaljuje:

»Mi smo na predvečer, ko se bo treba vsemu odreči. Družba, katero smo usta-novili, razpada, kakor so razpadle vse

prejšnje družbe. Mladi, resnično mladi bodo prišli ter nas pahili v brezdnó. Nihče se jim ne more upreti. Oni so gospodarji od jutri.«

Upiram se. Ne pripoznam tega. Kaj mi blebetata o mladeničih. Uporne mla-deniče je treba vzeti v roke ter jih spravi-ti k razumu, kakor smo spravili vse druge. Kaj pomeni to obotavljanje in kaj ima Neer z Judito? Ali je to vsled smo-le pri zadnjih volitvah znanstvene tro-jice? Ali je kot propadel kandidat po-stal izdajalec?

»Dobro vidim, kaj se dogaja v vaši notranjosti«, reče profesor s svojim ostrim glasom. »Ni izdajalstva razven onega, katero izvaja narava. Z razviti-mi jadrí plavamo popolnemu bankrotu nasproti. Boril sem se do konca. Sedaj je pa za mene vse gotovo. Ugolin se je zmotil. Ugolin ve, da je premagan. On sam vam bo to povedal.«

»On ... Ugolin ...«

»On nas čaka. Zdelo se mi je potrebn da vas na vse pripravim. Našli bosi starega moža ... starca med starci, zgr-banega, potlaččenega, blizu smrti ... Vi deli ga boste in sodili ... Vi boste nje-ga videli ... On pa vas ne bo videl.«

V strahu ga vprašam:

»Kaj naj to pomeni?«

Judita mi odgovori suhoparno z zma-goslavljem v svojem glasu:

»Ugolin je slep.«

Padem na stol in ves se tresem. Vse bi pričakoval, samo na tako strašno razodetje nisem bil pripravljen.

Slep! Zakaj slep? In kako naj ta ne-sreča povzroči pri enem popolno brez-upnost, pri drugem pa tako frenetično veselje? Dolgo je že, odkar Ugolin ne igra nobene vloge več, odkar je prišel v stanje nekakšnega mumificiranega malika, hermetično zaprtega v velikem oltariju. Nisem si pa mogel misliti, da bi radi tega Veliki krog izgubil svojo moč in zavest.

»To ni nič«, mrmlja Neer, »Ugolin se ni sam pogreznil v večno noč. Njegov najboljši sotrudnik Potrel je tudi zadet.«

»Kaj mi pripovedujete? ... Potrel?«

(Nadaljevanje sledi.)

Mali oglasi, Malolijev posre-dovanje in socialna namena oblikovna: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, doplačanje in ogla-si trgovskega ali rednega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Mebliirano solčna soba
se odda gospodu ali gospodični. Vpraša-ti: Pristan št. 6, I. nad. 1354

Dvokolo zastoni
dobi oni, ki se odvadi tobaka. Zahte-vajte prospekte. Milko Škerlec, trgovina dvokoles in šivalnih strojev Sv. Tomaž-Ormož. 1355

19letni mladenič
brez desne roke išče primerno službo. Vprašati Koroška cesta 43, dvorišče. 1363

Učenca
s primerno predizobrazbo sprejme kon-fekcijska trgovina en gros H. Saboty, Trubarjeva 2. Pogoji znanje slovenščine in nemščine. 1364

Triko svilo
140 cm široko za obleke in perilo à Din 95 dobite pri J. Trpinu, Glavni trg 17, Maribor. XIII

Ne pozabite kupiti potne kovček
katere nudi v vseh velikosti in vrst ter po najnižjih cenah Ivan Kravos, Mari-bor, Aleksandrova cesta 13. 1252

Prazno sobo
oddam takoj. Dušanova ulica št. 9. 1352

Prazno sobo
s kabinetom v mestu, ali Krčevini išče miren starejši samostojen gospod s 1. avgustom ali 1. septembrom. Separaten vhod in elektrika. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Starejši gospod«.

NI VSEENO
katero znamko kolesa si kupite. Vedeti morate, da so kolesa po Din 2300.— 1600.— in 1000.—. Varujte se najcenejših koles, ker se podražijo vsled popravil.

Kupite samo
STEYR-WAFFENRAD
z dve letnim jamstvom.

Glavno zastopstvo in zaloga 3107

Bogomir Divjak, Maribor, Glav. trg 17

STEKLARNA

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta št. 10

otvori dne 2. julija 1928 **podružnico**
trgovine stekla in porcelana v lastni hiši

Maribor, Slovenska ulica št. 10

ter priporoča svojo veliko zalogo prvovrstnega steklenega in porce-lanastega blaga kakor: šipe za okna, posodo, ogledala, svetilke, okvirje za podobe ter različne luksuzne predmete po najnižjih cenah. Stavbeno in umetno steklarstvo, delavnica za moderne okvirje. Glavna zaloga Rex-aparatur in steklenic priznana najboljšje pri-prave za vkuhanje sadja in sočivja. 1312

STEKLARNA

Kabaret Evropa

od 9. tm. dalje popolnoma nov program. Nastopa hu-morist Karl Prinz v raz-nih vlogah. 1362

KIS ZA ULAGANJE

kumerc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd.
Na drobno! dobite po zmernih cenah edino pri tvrdki **Na debelo!**

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 19

tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

XVI

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik: Stanko Detela v Mariboru